
використання електронних портфоліо студентів та різних он-лайн інструментів співпраці для групової роботи, проєктної у тому числі, у мультимодальному формат.

Оновлений мультидисциплінарний он-лайн курс (Multidisciplinary On-Line Course) “Навчання на основі інженерних катастроф” допомагає студентам (не лише інженерних спеціальностей) зрозуміти й осмислити створений людиною світ інженерних споруд зокрема та навколишній світ загалом на основі зав’язків між наукою чи технікою та гуманітарними чи соціальними науками [2].

Тематика курсу охоплює: відомі широкому загалу техногенні катастрофи (наприклад: радіоактивні катастрофи – Чорнобиль, Три-Майл-Айленд та Фукусіма; корабельні аварії – Титанік, Лузитанія) та різні інженерні помилки (руйнування даху в коледжі Вестбері, вибух заводу в Брайтоні, обвал мосту річки Міан та ін.). Певні теми, як-то “Розуміння інженерної етики” чи “Вивчення важливості процесу інженерного проектування” висвітлюють основні питання техніки. Інші теми зосереджуються на конкретному аспекті технічного збою системи. У кожному випадку викладач цього курсу намагається допомогти студентам зрозуміти, чого вчить та чи інша технологічна катастрофа, важливість професійної та етичної відповідальності. Гарі Галада [2] стверджує, що психологічно технологічні збої спричиняють людські страхи та занепокоєння, впливають на те, як люди голосують на виборах та піклуються про себе, свої родини, громади тощо, а також можуть впливати на наш вибір у сфері освіти та професійної діяльності.

Отже, курс “Навчання на основі інженерних катастроф” забезпечує осмислене розуміння впливу інженерних рішень загалом та певних людських дій зокрема у глобальному та місцевому контекстах, сприяючи формуванню громадянських цінностей студентів, відповідальності та в цілому – їх громадянськості.

Література:

1. Association of American Colleges and Universities. What Liberal Education Looks Like 2020. – Washington, DC : AAC & U, 2010. – 32 p.
2. Halada G. Learning from Engineering Disasters : A Multidisciplinary Online Course. 2017 ASEE Annual Conference & Exposition, 2017. – DOI : 10.18260/1-2--28612.
3. *Levstik L. S., Tyson C. A. Handbook of Research in Social Studies Education / L. S. Levstik, C. A. Tyson.* – New York : Routledge, 2018. – 424 p.

УДК

Шевченко С. В.,
*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
(м. Мелітополь, Україна)*

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН: ПРЕЗЕНТАЦІЯ АВТОРСЬКИХ ІНТЕРАКТИВНИХ РОЗРОБОК

В умовах інтенсивного розвитку інформаційних технологій, оновлення змісту філософії освіти, необхідності підвищення рівня активності і відповідальності

педагога за власну професійну діяльність, винятково важливого значення набуває реалізація інноваційної діяльності педагога та інноваційних освітніх технологій [1, с. 155]. Зокрема, І. М. Дичківською підкреслено, що інноваційна педагогічна технологія – цілеспрямоване впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, що охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до очікуваних результатів [1].

Нам імпонує позиція Т. О. Шевчук, згідно якої застосування інноваційних технологій у сфері вищої освіти передбачає активне використання інтерактивних форм і методів свідомого залучення особистості до навчального процесу, використання диференційних форм і методів, створення творчої атмосфери в період навчальної діяльності. При такому підході студент стає суб'єктом педагогічної взаємодії та активним учасником комунікативного діалогу з викладачем. Форми, методи і технології інноваційного навчання досить різноманітні: розробка проектів, програм, планів, розв'язання нестандартних завдань, індивідуальні стандартні завдання, ділові ігри, особистісно-орієнтований підхід, перехід від монологу до дискусії, диспути, мозкові штурми. До важливих напрямів інноваційної педагогічної технології слід віднести введення кредитно-модульної організації навчального процесу, мультимедійних технологій навчання, інтернетного комплексу [5].

Одним з пріоритетних і перспективних напрямів є метод інтенсивної освіти, що мобілізує і активізує діяльність учасників педагогічного процесу. Він отримав назву кейс-стаді (метод ситуаційних вправ, ситуаційний метод) та є способом утвердження в суспільстві посткласичної моделі освіти. Цей метод стимулює його учасників ґрунтовно аналізувати факти, ситуації, навчає обирати правильну стратегію, удосконалювати і захищати її у дискусійній групі, розвиває вміння студента ставити більш чіткі, обґрунтовані запитання та приймати відповідні рішення. Впровадження інноваційних педагогічних технологій суттєво змінює також роль і функції викладача, який стає керівником, організатором, винахідником і помічником, а не лише носієм абсолютного знання [2].

Аналіз психолого-педагогічної літератури показує, що впровадження інноваційного підходу у викладанні дозволяє не тільки підвищити якість викладання, але й сформувати культуру інтелектуальної діяльності студентів, посилити їх активність, змінити ціннісні орієнтації та мотиваційні установки як студентів, так й викладачів. Наслідком такого освітнього процесу є розгортання становлення суб'єктності студента [4, с. 35].

Викладання на основі інноваційних технологій, як свідчать напрацювання педагогів-новаторів, стимулює: різке зростання рівня самостійності (змістовної і виконавчої); придбання уміння вчитися (у студентів розвиваються системні, узагальнені знання і способи діяльності); підвищення рівня оперування навчальним матеріалом, що дає можливість виходу на дослідницький, творчий рівень; готовність взяти на себе відповідальність за своє навчання; розвиток здатності до співробітництва, кооперації, прийняттю нових технологій (тобто відбувається навчання соціальних відносин і набувається здатність діяти технологічно, адекватно соціальної культури); зміна мотивації та готовність до вирішення дослідницьких завдань і, як наслідок, поява почуття компетентності і афілітації, що є передумовою самоактуалізації [6].

Серед широкого кола існуючих інноваційних технологій, методів та форм важливо відокремити для себе найбільш ефективні. Дозволимо собі поділитися власними авторськими напрацюваннями в цьому плані. Вже багато років поспіль при

проведенні практичних занять з психологічних дисциплін нами використовується інноваційна розробка – інтерактивна гра “Найрозумніший” (рис. 1).

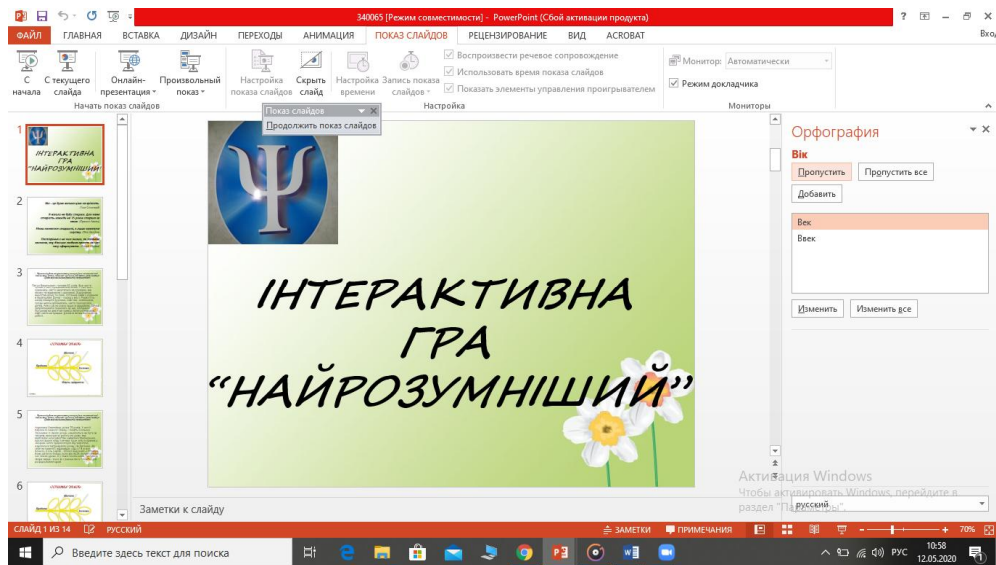

Рис. 1. Авторська інноваційна розробка – проведення навчальних занять у формі інтерактивної гри “Найрозумніший”

Усі студенти на час заняття стають учасниками захоплюючої гри. Основна мета – інтеграція набутих знань, актуалізація розумового потенціалу, мотивація студентів на вивчення матеріалу, залучення їх до здійснення науково-пошукової діяльності. У ході такого інтерактивного заняття студенти, поділившись на команди, відкривають “віконця”, що відображені на мультимедійній дошці. Кожне ігрове поле містить окреме завдання з використанням методів “мозкового штурму”, case-study, проблемно-пошукових, аналітико-синтетичних, використання коучинг технологій. За кожне завдання учасники мають змогу заробити певні бали. Студенти мають мобілізувати отримані під час навчання знання та вміння, щоб успішно вирішити неординарні, творчі завдання, спираючись на інтеріоризацію здобутих знань, згуртованість та креативність. Процес взаємодії організований таким чином, що практично всі учасники виявляються втягнутими в процес пізнання, обговорення. Вони мають можливість розуміти й рефлексувати з приводу того, що вони знають, розуміють, про що думають. Спільна діяльність у такій інтерактивній грі означає, що кожен учасник вносить свій особливий індивідуальний внесок, має можливість обмінятися знаннями, власними ідеями, способами діяльності, почути іншу думку. Причому, відбувається цей процес в атмосфері доброзичливості та взаємної підтримки, що дає можливість отримати не тільки нові знання з обговорюваної проблеми, але й переводить до більш високої форми кооперації і співробітництва. Презентуємо приклад проблемно-пошукового завдання, що було використано під час реалізації інтерактивної гри з навчальної дисципліни “Історія психології”. Цей метод стимулює його учасників ґрунтовно аналізувати факти, ситуації, навчає обирати правильну стратегію, удосконалювати і захищати її у дискусійній групі, розвиває вміння студента ставити більш чіткі, обґрунтовані запитання та приймати відповідні рішення (таблиця 1).

**Приклади проблемно-пошукових завдань, що використовуються
в інтерактивній грі “Найрозумніший” з навчальної дисципліни “Історія психології”**

Приклади завдань	
Проблемне пошукове завдання 1	Проаналізувати основні відмінності методів дослідження в структуралізмі та Вюрцбурзькій школі.
Проблемне пошукове завдання 2	<i>Розв'яжіть проблемну ситуацію з позиції одного з психологічних напрямків: “В однієї дівчини була клаустрофобія. Вона не могла перебувати в маленькому приміщеннях. Мати в дитинстві карала її, замикаючи в невеликому приміщенні перед входом в підвал, а потім голосно стукала каблуками, залишаючи дівчинку одну. Вона стукала каблуками по тротуару, вдаючи, що йде дуже далеко. Дівчинка виросла з сильним страхом маленьких приміщень”</i>

Така інтерактивна форма проведення заняття дозволяє закріпити знання з дисципліни, розвинути внутрішню мотивацію до самоосвіти, самовдосконалення, як важливих компонентів професійної зрілості, сприяла розвитку пізнавального інтересу, логічного мислення, уваги, комунікабельності, активності, зацікавленості та емоційних переживань студентів [3].

Отже, активізація інноваційного підходу у викладанні психологічних дисциплін передбачає активне впровадження нововведень в інтелектуально-освітній простір університету, сукупність послідовних, цілеспрямованих дій педагога, спрямованих на оновлення, модифікацію мети, змісту, організації, форм і методів навчання та виховання, адаптацію освітнього процесу до сучасних освітніх умов.

Література:

1. *Дичківська І. М.* Інноваційні педагогічні технології / Ілона Миколаївна Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 345 с.
2. *Кремень В. Г.* Якісна освіта: вимоги ХХІ століття / Василь Григорович Кремень // Дзеркало тижня. —2006. – № 24 (24 черв.). – С. 14.
3. *Шевченко С. В.* Інноваційний науково-освітній Простір вищої школи як умова інтелектуального розвитку студентів / С. В. Шевченко, Л. М. Михайленко, Л. П. Добровольська, Т. А. Каткова // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Психологія. – Том 21. – Випуск 4 (42). – 2016. – С. 212-221.
4. *Шевчук М. О.* Шлях до скарбу знань : навч. посіб. / М. О. Шевчук, Т. В. Андрущенко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – 114 с.
5. *Шевчук Т. О.* Інноваційність і вища освіта / Тамара Олексіївна Шевчук. – Режим доступу : <http://intkonf.org/kand-ped-nauk-shevchuk-to-innovatsiynist-i-vischa-osvita/> . – Назва з екрана.
6. *Estrella V.* Correlational study on the mental ability and academic performance of first year high school students of st. Michael’s college, SY 2009 - 2010 [Електронний ресурс] / V. Estrella, E. Layno Emmanuel Ong. – Режим доступу : <http://www.youtube.com/watch?v=oKaP0pe5mS0>. – Назва з екрана.